

UDK: 335.225:314.18:338.432:339.9:368+368.029: 551.583:368.172

NAHRANIMO ZEMLJU

Rast broja stanovnika Zemlje predstavlja globalni udar na zalihe hrane i menja planetarno lice agrikulture. U leto 2010. godine desile su se velike suše i šumski požari u Rusiji, a državne vlasti zabranile su izvoz žitarica radi nesmetanog snabdevanja domaćeg stanovništva. Budući da je ta zemlja jedan od najvećih svetskih proizvođača pšenice, ječma i raži, smanjene zalihe žitarica povisile su cene nekolicine namirnica, poput hleba. Nestašice određenih vrsta hrane dovele su i do socijalnih nemira.

Nejl Smit, menadžer za novonastale rizike i član istraživačkog tima u „Lojdu“, postavlja pitanje: „Da li su socijalne nemire, poznate kao Arapsko proleće u toku 2011. godine, prouzrokovale nestašice hrane?“ Ovaj osiguravač istražuje i na koji način nestašice hrane mogu da izazovu političku nestabilnost.

Do 2050. godine na našoj planeti boraviće više od devet milijardi stanovnika, a smanjiće se broj obradivih oranica. To je veliki izazov za državne vlasti i poljoprivrednike, koji koriste invazivne poljoprivredne metode i savremene tehnologije da bi proizveli veće količine hrane i njome opskrbili svetsku populaciju. Više ulaganja u poljoprivredu zahtevaće podršku države, finansijskih institucija i osiguravača, koji će se zajednički uhvatiti u koštac s narastajućim rizicima i tako smanjiti deficit u snabdevanju hranom.

sledećoj deceniji cene namirnica zasigurno porasti. Ubrzan razvoj ekonomije, veća potrošnja pesticida i sve učestalije vremenske nepogode mogu da izazovu česte promene cena namirnica u nestabilnom prehrambenom sistemu. Istovremeno s porastom životnog standarda žitelja zemalja u razvoju, menja se i njihov način ishrane. Sada je veći broj ljubitelja vegetarijanske ishrane, ali se i meso i mesne prerađevine koriste više nego prethodnih godina. Veće potrebe stanovništva za proteinima podstiču podizanje farmi i upotrebu tehnike za obrađivanje koja crpi prirodne resurse.

Nestašice hrane

Deficit životnih namirnica pospešuje napore za ostvarenje projekta „Milenijumske borbe protiv gladi u svetu“, kojem je cilj da se do 2015. godine barem prepolovi broj ljudi pogođenih glađu. „Milenijumska borba“ je program Međunarodne organizacije za hranu i poljoprivredu pod okriljem Ujedinjenih nacija, u kojem se upozorava da će u

Smit ističe da ljudi žele da imaju sve veći izbor hrane, a i da im se u asortimanu proizvoda pružaju vansezonske namirnice u toku cele godine. To bi za posledicu moglo da ima poljoprivredu usmerenu ka proizvodnji profitabilnijih useva. Dodatni pritisak postoji i zbog veće potrošnje bioloških goriva. U Sjedinjenim Američkim Državama se, počev od 2006. godine, u narednih deset godina očekuje udvostručeni rast proizvodnje etanola na bazi kukuruza, a prognozira

se i povećanje proizvodnje uljane repice u istoj količini. U Brazilu i Kini se do 2016. predviđa godišnja proizvodnja etanola do 44 miliona litara. U ovogodišnjem izveštaju međunarodne organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih nacija sugeriraju se vladama da obezbede poljoprivredna zemljišta koja bi legalnim putevima mogla da budu finansirana od strane privatnih investitora i da se na taj način obezbedi veća produktivnost na farmama. Svetska politika ide u pravcu većeg usredsređivanja pažnje na brigu o bezbednosti hrane, zbog sve češće nestašice u određenim delovima sveta, zabeležene od 2006. do 2008. godine; kriza, uostalom, i u ovom času postoji na jugu Afrike. Problem sa snabdevanjem hranom nalazi se na top-listi tema dvadeset najrazvijenih zemalja sveta. U Akvili u Italiji održan je Samit država saveza G-8, na kojem su se zemlje članice obavezale da će u razvoj poljoprivrede uložiti oko 22 milijarde američkih dolara.

Od poljoprivrede do agrobiznisa

Globalne potrebe za hranom rastu brže od privatnog investiranja i produktivnosti farmi, tvrdi **Andre Bronks**, generalni direktor za osiguranje u poljoprivredi u firmi „Hanover RE“. Pritisak svetskog tržišta povećaće na duži rok cene namirnica,

pa je potrebno više investicija u poljoprivredu da bi na istom zemljištu mogla da se poveća proizvodnja. Evolucija od poljoprivrede ka agrobiznisu primetna je širom zemaljske kugle, a tome doprinosi i ekonomski uticaj na tu oblast, kojim se pospešuje i kvantitet i kvalitet prehrambenih proizvoda. Danas je agrobiznis gotovo dva puta razvijeniji nego na početku i stvara 40 odsto svetske poljoprivredne proizvodnje.

Andre Arago, generalni direktor osiguranja na globalnom nivou u „Hanover RE“, kaže da danas mnoge države imaju programe za agrikulturu da bi proširile taj biznis i osavremenile tehničke proizvodne kapacitete i tehnologije, a i poboljšale postojeće resurse. Genetski modifikovano seme ima dosta prednosti jer je otpornije na parazite. U tom poslu važan je i napredak biotehnologije, farmaceutskih i hemijskih proizvoda.

Veći broj rizika u osiguranju

Istovremeno s većom proizvodnjom na poljoprivrednim imanjima, povećava se i broj potencijalnih rizika u toj delatnosti. Savremena poljoprivredna proizvodnja može da izazove i nove vrste rizika za monokulture prijemčive za različite bolesti. Štetu mogu da im nanesu ne samo sve učestalije vremenske nepogode nego i buduće klimatske promene.

Rusiju je 2009. godine pogodila suša, a poplave su te godine nanele velike štete Australiji; prošlogodišnji mraz u Meksiku i najhladnija zima od 1957. godine donele su gubitke žetvi. To su samo neki od primera ekstremnih klimatskih promena, a međunarodna javnost, okupljena pod okriljem Ujedinjenih nacija, tu temu vidi kao sve rašireniji globalni problem u budućnosti. Toplija klima mogla bi da znači i veći prinos na imanjima u hladnijim klimatskim područjima, a očekuje se i „dezertifikacija“, to jest pretvaranje određenih površina u pustinju. Uz povećanje nivoa mora, dolazi i rizik od velikih poplava u plodnim deltama pojedinih regiona. Tako su prošlogodišnje poplave u Pakistanu opustošile više od 160.000 kvadratnih kilometara poljoprivrednog zemljišta.

Rešenja osiguravača

Intenzivnije tehnike poljoprivredne proizvodnje podrazumevaju profesionalniji pristup upravljanju rizicima i veće pokriće u osiguranju, navodi Bronks. Pre deset godina, premija u osiguranju poljoprivrede u „Hanover RE“ iznosila je šest milijardi američkih dolara, a 2010. povećana je na čak

25 milijardi dolara. Polise za žetvene proizvode uključuju rizike od gubitka roda zbog prirodnih nepogoda, tzv. osiguranje prinosa od štete, a pokriće podrazumeva i nadoknadu štete proizvođačima zbog velikog pada ili promena cene njihovih proizvoda u vreme žetvene sezone. Klijenti najčešće traže pokriće za štete izazvane padanjem grada, usled poplave ili suše. Osiguravači preuzimaju i rizik od zagađenja poljoprivrednih zemljišta insektima, a te štete često su velikih razmera, pa su i iznosi premija visoki. S obzirom na to da je reč o šteti visokog rizika, kao i kad je reč o osiguranju prinosa, države često zahtevaju da imaju učešće u odluci oko preuzimanja takvih rizika. Arago ističe da je sigurnije trgovati i osiguravati poljoprivrednu proizvodnju u zemljama gde su iznosi proizvoda unapred osigurani bez obzira na promene na berzi. Jedan od najvećih klijenata kuće „Hanover RE“ jeste Indija, u kojoj je 25 miliona poljoprivrednika osigurano indeksiranim pokrićem.

IZVOR: [HTTP://WWW.LLOYDS.COM/NEWS-AND-INSIGHT/NEWS-AND-FEATURES/MARKET-NEWS/INDUSTRY-NEWS-2011/FEEDING-THE-WORLD](http://www.lloyds.com/news-and-insight/news-and-features/market-news/industry-news-2011/feeding-the-world)

PREVELA I PRIREDILA: ANA V. VODINELIĆ, M. A.